

De terra sancta et itinere iherosolomitano et de statu eius et alijs mirabilibus que in mari conspiciuntur videlicet mediterraneo

**R**everendissimo in cristo patri ac domino dño suo gratioso **H**aldewino de Steinuordia paderbornen' ecclesie epo ludolph' perarchialis ecclesie in Suchen rector debitam reverentia et honore. Cū multi de partib' ultramarinis seu terra sancta ac de ipsarū pñu statu condictionibus ipas ptes semeltrae scutes plurima referūt et scribūt. Et ego in ipis partib' p quāquā nūm assidue inter reges et principes presules nobiles atq' dños die noctuq' sim conuersatus. Et ipsas ptes ultra marinas multociens pertransui de ipsarū pñu statu condictionibus villis locis ciuitatib' castris hominibus morib' oratorijs et miraculis. Et non solū pñibus ultramarinis et ipsarū statum sed etiā de mirabilib' que a trāseuntib' i mari conspiciuntur ob reverentia vñe paternitatis et honorem et ob vñi memoria ad solatiū plurimorum nunc d' hys oibus pñictis que dudum conscribere desideravi. **S**ed varijs et diuersis negocijs prepedi' ad implere nequī. Sed tñ scripturarū memorie cōmendaui. Que nūc pl' orio vacās in statu p oia p ut pñs vñmarianas et earū statū āno dñi **M**.ccc.xxv. inueni et ipas pñs et earū statum Anno dñi **M**.ccc.l. reliqui scdm paucitate

intellectus ingeni et memorie fragilitate parū duxi cōpendiose conscribendū et enarrandū. Veruntamen nullus credat me omnia et singula q' miserē intendo oculis vñdisse sed ab antiq's gestis bene alijs qua traxisse et aliq' a veridicis hominibus audiuisse que oia in quibus locis scribūt et inueniūt discreti lectoris iudicio duxi cōmitenda. Attamen multa et plura in scripsisse si in pñib' illis aliquatē prius pñpositū aliqua conscribendi habuisse. Aduc tñ plura in serere possem. si pñpter rudes detractores et derisores nō obmittere. Ne aliq' incredibilia dicā q' possim mēdax ab eis reputari. Nā detractoribus et derisoribus omnia qui sciētie nō sūt digni ipius incredibilia et maudita videntur. Et nimirum quia ipsis omnia bona sūt ignota et pñpter eos q' plurima scribē et isere me optet. Est igitur terra sancta id ē terra pñmissionis q' de **abrahā** et semini eius dare pñmisit. est deo amabilis. arabilis. laudabilis. hominibus venerabilis. Nam dñs noster **ih̄s cristus** suo pñioso sanguine eā dignatus est consecrare. et sua glorioza pñsentia in nra fragilitate hūana et ab antiquo vt in biblie libris legitur sue deitatis et maiestatis glā honorā. et etiā in ipa humanum genus ab eterna dampnatione dignatus est liberare. Que tñ diuersis i habitatiū peccatis exigētib' a deo diuisis et flagellata flagellis. et nō solum nunc temporib' xpianorū ē flagellata. Sed multociens ab antiq'



et diuersimode et in biblia legitur  
 dñis hoibus inhabitata et sepius  
 p̄dita et recuperata. Veruntū ihesus  
 x̄ps non imenior sue gl̄iosissime  
 passiōis ibidē xp̄ianos v̄ga correc  
 tōis filialis ita q̄ peccatis xp̄iano:  
 rū consumptis et fram sanctā ip̄sis  
 restituere dignetur et oīa loca ei⁹  
Ciuitates villas castra et oīa ip̄o:  
rū oracta adhuc q̄si seruauit illesa  
Ita q̄ facili⁹ ad defendendū et inha  
bitandū et in p̄stinū statum esset  
aptāda et reformāda. licz a sarace:  
 nis aliq̄ loca et oratoria pro parte  
 sūt bene vitupata. Nam sicut ocu:  
 lus hois est delicatū et tenerimū  
 mēbrozum. et i eo nil petim⁹ cont̄  
 ri⁹ potest pati vel molesti. Sic ad  
 instar est deo t̄ra sancta. p̄pterea in  
 ea peccata sustinere nō potest obli  
 nata

#### De licēcia ap̄lica

**I**gitur volens ire ad dēam  
 terram. cauendū est sibi ne  
 absq̄ licēcia ap̄lica trāseat. Nam  
 q̄ primo ad lit⁹ soldani applicuēit  
 est excomunicatus. Nā postq̄ t̄ra  
 sancta ad man⁹ soldani deuenit. fu  
 it et est excomunicata et oēs absq̄  
 licēcia illuc transeūtes. ne sarace:  
 ni tributo xp̄ianorum sustententur  
 Tamē dū aliquis trāsiens a dño  
 apostolico bñ licēciā trāseūdi ob  
 tinuēit inseritur i bulla sup̄ licē:  
 cia obtenta. q̄ nō ement nec vendēt  
 aliqua in mundo. nisi victū et vesti  
 tū. et corp̄is necessaria. cōtrariū fa:  
 ciens in eandem sentēciam sciat se  
 relapsū. Tamē plures cause sūt  
 ob quas ut audui. absq̄ licēcia

trāfire potest. Primo sit trāsit⁹ est  
 religiosus. v̄l si pat̄ v̄l mater alic⁹.  
 v̄l amic⁹. ibidē ifirmaretur. v̄l cap:  
 tus detineretur. tūc absq̄ licēcia trā  
 fire posset ad ip̄os q̄rendos v̄l re:  
 dimēdos v̄l si aliq̄s trāsmittētur p  
 pace v̄l aliq̄ alia bona recupanda  
 v̄l reformāda. Sz ut redeam ad p:  
 positū. Igitur volēs ad fram sanc  
tā transiretā oportz ut trāseat per  
mare v̄l p̄ fram. Si vult trāfire p  
 fram ut audui a talibz q̄bus erat  
 bene notū. Ex tūc trāsit recti⁹ per  
 vngariā et bulgariam regnū ratie  
 Sed dicūt q̄ sit via multū tediosa  
 Tamē q̄ illud laborare posset. se:  
 cure ille iret p̄ fram et nō p̄ mare  
 vsq̄. Cōstātinopolim bene puēret  
 Et de hac ciuitate modicum dicam

**Q**ue. Cōstātinopoli ciuitate  
onstātinopolis est ciuitas  
 pulchra et multū magna.  
 habēs i giro octo miliaria  
 figura triāgulari facta. i mō et for:  
 ma. Rome structuris edificata et  
 ē duobz āgulis sup̄ brachiū maris  
 qd̄ s̄acti. Georgij diē situata ē terci  
 ū ei⁹ angulū hz sup̄ fram et ē ip̄a ci  
 uitas varijs et dñis ornamētis re  
 dimita. quā ip̄ator cōstātin⁹ cō:  
 struēs. et eā cōstātinopolim appella  
 uit et greci nūc eā bolos appellant  
In hac ciuitate ē ecclia magne pul  
 chritudis. q̄ credo nō est maior i to  
 to mūdo. Nam nauis extēsis oibz  
 velis. se cōmode i ea vertere posset.  
 nec eius magnitudinē scribere sum  
 ausus. Nec ecclia in honore sanc  
te sopihie i greco. qd̄ transfigura  
ciōis dñi in latino. est constructa